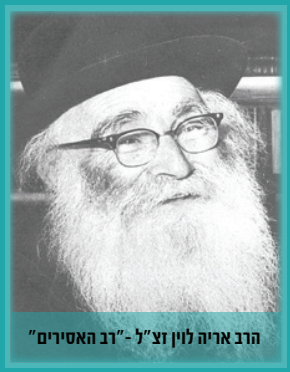
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת יתרו

י"ח שבט תשע"ח

דרך חיים

"ויבא אהרן... לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים" (שמות יח יב).

פירש רש"י: "מכאן שהנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה כאילו נהנה מזיו השכינה".

לכאורה רש"י הקדוש היה צריך לנקוט "מסעודה שתלמידי חכמים אוכלים בה", ומדוע שינה וכתב "מסובין בה"? הלא בליל הסדר המצוה לאכול בהסיבה, כי היא "דרך חירות", ובוודאי שאין הכוונה כפשוטו שהרי אנו נתונים עדיין תחת שעבוד רדיפות וגלות, ומה היא החירות הזו? אלא שבליל הסדר זכינו לחירות מתאוות העולם הזה ואין אנו משועבדים להן כלל אלא לתורתנו הקדושה, ש"אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה". זה מה שאנו אומרים בתפילת ערבית "ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם"- חירות עולם מהעולם ותאוותיו להשתעבד לתורה ולמצוות.

והנה תלמידי חכמים אף שאוכלים מעדנים אין דעתם ומחשבתם על תאוותם והנאתם הגופנית. כמו שאמרו רבותינו ז"ל על רבנו הקדוש, רבי יהודה הנשיא, שבשעת פטירתו זקף ידיו למרום ואמר שלא נהנה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה. ונשאלת השאלה שהרי כתוב במפורש ששולחנו היה משופע במעדנים עד שלא פסק משולחנו לא צנון ולא חזרת, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים? אלא שכל אכילתו הייתה לחיזוק גופו לעבודת בוראו ולא היה כפוף לתאווה כלל, כפי שהעיד על עצמו נאמנה. הן אמת שכלפי חוץ היה נראה כהנאה צרופה, אבל תוכו רצוף אהבה לקדוש ברוך הוא.

כפי שמספרים על מלך ישראל, הרבי ישראל מרוז'ין זי"ע, שהיה לובש בגדי פאר- רקמה וזהב, ובשעת קידוש הלבנה בימות החורף העזים לא זז ממקומו עד שראו דם מתחת לכותונתו, עד שהבינו שמתחת לכל מלבושי הפאר וההדר הולך הרוז'ינר יחף כדי שלא להנות מהבלי העולם הזה. ואף הוא העיד על עצמו קודם מותו כי לא נהנה מהעולם הזה.

וזו כוונת רש"י "כל הנהנה מסעודה שתלמידי חכמים מסובין בה"- שגם בשעת אכילתם מסובים דרך חירות מתענוגי העולם הזה וליבם לשמיים.

המשך בעמוד הבא

הגליון מוקדש לרפואת
רות בת שרה

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

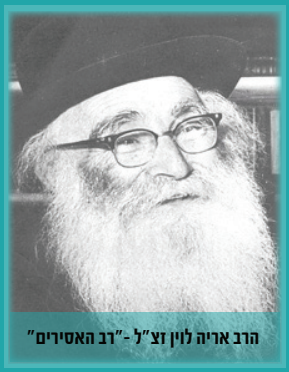

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

העיד סבי, רבי ישראל יוסף אידלס ז"ל, כי בילדותו נתן לו הגבאי המסור הגאון האדיר רבי שמאי גינזבורג ז"ל (בעל "אמרי שמאי") לטעום מעט ממרק הרבי מגור בעל ה"אמרי אמת" זי"ע כסגולה לבעיית עור שנרפאה באופן מפתיע, והמרק שהיה נראה טעים וערב לחיך היה מלוח עד שכמעט לא היה ניתן לאכילת אנוש. תוכו רצוף אהבה מעל כל תענוגי העולם והבלו, זוהי סעודת תלמידי חכמים שנהנים בה מזיו השכינה.

שבת שלום ומבורך!

שלכם בהוקרה רבה,

חיים אידלס

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח לכתובת
shut.r.eideles@gmail.com
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר עמותת 'איש צדיק היה' ובעלון.

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

כשהאלוף אריק שרון שכל את בנו באסון טראגי, בא לביתו של ר' אריה מר שלום רוזנפלד, מעורכי מעריב, ובקשו כי יזמין לביתו את האלוף על מנת לנחמו ולעודדו. "זה לו האסון השני שפקדהו, לאחר ששכל בתאונת דרכים את אשתו הראשונה וילדו הקטן". סירב ר' אריה בתוקף שהאבל יבוא אליו. "חס ושלום, והרי אני הוא המחוייב לסור אליו לביתו ולקיים מצוות ניחום אבלים".

למרות מחלתו הקשה קם ועשה, ומצאו כשהוא שבור ורצוץ. נחמו הרב ועודדו. לכששב הרב לביתו בירושלים קנה מזוזות עם נרתיקי כסף עבור פתחי ביתו של האלוף שרון ושגרם אליו כשי. האלוף אריק שרון זכר לו חסדו זה ועלה במיוחד לירושלים לבקרו בבית החולים "הדסה". ביקור זה גרם לו לר' אריה התרגשות מרובה, כי הנה בא אליו מפקדם של אלה אשר למענם התפלל. "הם מלאכים", הוא לוחש, "איש מאתנו אינו יודע להעריכם כראוי...". נפעם היה ר' אריה בראותו את האלוף, חיבקו ונישקו, וחשב בליבו מה דבר אומר לו.

כיון שהיה זה שבוע של פרשת יתרו אמר לו ר' אריה לאלוף שרון: "נאמר בפרשת השבוע "וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל". שואל רש"י: מה שמועה שמע יתרו ובא? ומשיב: שמע על קריעת ים סוף ומלחמת ישראל בעמלק. מדוע לא הספיקה קריעת ים סוף כדי להניע את יתרו שיבוא והיה צריך גם את מלחמת עמלק? כלום קריעת ים

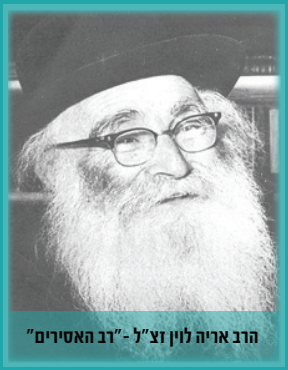
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

סוף לא היתה נס שאין דוגמתו בהיסטוריה האנושית? כלום כבר אירע בעבר שים ייבקע ואנשים יעברו בו בחרבה?".

"אלא", הוסיף ואמר ר' אריה, "כששמע יתרו על קריעת ים סוף חשב בליבו נס הוא שעשה הקב"ה, והרי נס הוא תופעה יוצאת דופן הבא וחולף, ומכך אין ללמוד על עתידו של ישראל. וכי על נסים יקום העם?! אך כאשר שמע על מלחמת עמלק, מלחמה פיזית ממשית שישראל ניהלוה באומץ ובגבורה והנס נתגלה על ידי מלחמתם בפועל, הבין יתרו כי עם זה מיוחד במינו הוא ושוכנע שצריך הוא וכדאי לו לבוא ולהכיר את ישראל".

וסיים ר' אריה ואמר לאלוף שרון: "ומה שנעשה הוא שייעשה...".

(איש צדיק היה עמ' 122-124)

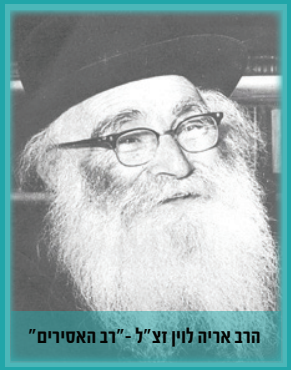
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אחר שברכנו ברכות "על נטילת ידיים", "אשר יצר" ו"אלהי נשמה", ממשיכים ומברכים ברכת התורה.

הגמרא (ברכות דף יא עמוד ב) דנה איזו ברכה יש לברך קודם שעוסקים בתורה; "אשר קדשנו במצוותיו וצוונו לעסוק בדברי תורה", "הערב נא... ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל" או "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה ה' נותן התורה". למעשה פסקה הגמרא שיש לברך את כל שלושת הברכות. ברכת התורה יקרה עד מאד עד שאמרו בגמרא (נדרים דף פא עמוד א) שהטעם שאין בני תלמיד חכמים יוצאים תלמידי חכמים הוא משום שלא מקפידים דים על ברכת התורה קודם לימודה, והדבר נראה כאילו מזלזלים בתורה (הר"ן שם). והביא המשנה ברורה (סימן מז ס"ק א) שיש פוסקים רבים שסוברים שהחיוב לברך ברכת התורה קודם לימודה הוא מדאורייתא, וכתב שלכן יש להיזהר בה מאד שלא ילמד קודם שיברך ושלא ייכנס לספק אם בירך או לא.

אדם שלא זוכר אם בירך או לא וכבר קרא קריאת שמע וברכותיה אינו צריך לחזור ולברך, שכן יצא ידי חובה בברכת "אהבת עולם / אהבה רבה" שיש בה מעין ברכת התורה באמרנו "ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל, לשמוע, ללמוד וללמד". יחד עם זאת, ישנו דיון האם עלינו להקפיד לקיים גם בברכות התורה את הכלל של "עובר לעשייתן", הווא אומר שמיד אחר הברכה יש לקיים את המצווה. לכן מיד אחר ברכת התורה אנו קוראים את הפסוקים של ברכת כהנים ואת המשנה "אלו דברים שאין להם שיעור". אמנם אדם שיצא ידי חובת ברכת התורה בברכת "אהבת עולם / אהבה רבה" לא יכול ללמוד מיד לאחר מכן, ולכן כתבו הפוסקים שנכון להשתדל ללמוד מיד בתום התפילה איזשהו לימוד על מנת לקיים את המצוה בשלמותה.

חיוב ברכת התורה חל בין על הגברים ובין על הנשים, ולכן אף שנשים אינן חייבות בלימוד התורה יברכו כנוסח הקבוע "אשר קדשנו במצוותיו וצוונו...".

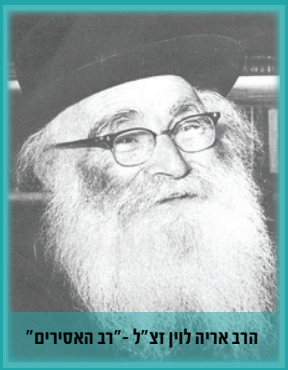
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

כל סוג של לימוד תורה מחייב להקדים לו את ברכת התורה. דנו הפוסקים לגבי אמירת פסוקים בדרך תפילה ותחנון, כקריאת תהלים וכדומה. למעשה יש להשתדל גם בזה להקדים להם את ברכת התורה, אמנם במקום הצורך כגון שיש לענות על 'קדושה' או לקרוא פסוק ראשון של קריאת שמע עם הציבור ניתן להקל בזה גם קודם שבירך ברכת התורה.

ידועה דעתו הגדולה של הגר"א שאף אין להרהר בדברי תורה קודם ברכת התורה, אך רוב הפוסקים חלקו על דעתו ותלו את חיוב הברכה דווקא בהוצאת הדברים בפה או בכתיבת חידושי תורה. לכן אדם שעוסק בכתיבת חידושי תורה או שומע שיעור תורה (שהוא בגדר "שומע כעונה") צריך להקדים ולברך ברכת התורה. אך נסתפקו הפוסקים בדינו של אדם המגיה ספר קודש ללא כוונת לימוד האם עליו להקדים ולברך, ולמעשה חוששים שמא יוציא דברי תורה מפיו בשעת ההגהה ולכן מקדים ומברך.

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

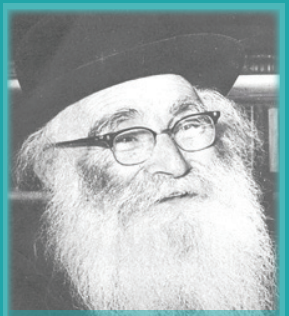

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום מורי ורבי.

אני יודע שכלי חרס אינו טעון טבילה, אך שמעתי ספקות לגבי כלי חרס מבריק, מה הדין לגבי חרסינה? ומה לגבי כלי חרס שיש לו ציפוי מבריק?

תשובה | **רבי ____ שליט"א,**

כלי חרס מצופים חייבים בטבילה, אך בלא ברכה, כך הכריע מרן השבט הלוי (יו"ד סימן מג). ובטעם הדבר, כי הרבה סברו שדין חרס מצופה זכוכית כדין חרס המצופה ברזל (עיין או"ה כלל נח, ש"ך סי' קכ סק"ב, דרכ"ת (שם), ערוה"ש (שם) בשם הפר"ח והזבחי צדק). לעומת זאת, הרבה פוסקים סברו שאין צריך בכלל לטבלם (עיין פרי תואר). לכן הכריעו מרנן הבא"ח (פרשת מטות), והשבט הלוי (שם) לטבלם בלא ברכה.

רק נדגיש שאם יהודי עשה את הציפוי אין צריך לטבול את הכלי לכל הדעות, ויש מדריכי כשרות שטעו בזה.

שאלה | כמה פעמים צריך לברור אורז בימינו שהאורז נקי מאד?

תשובה | לאדם בעל ראייה חדה די בברירה פעם אחת, ובתנאי שהוא בורר את האורז אחד-אחד. אדם שראייתו מעט חלשה צריך לברור פעמיים. ובערב פסח, לאלו שנוהגים לאכול אורז, פסק מרן הבא"ח שצריך לברור שלוש פעמים משום החומרא שמא התערבב שם מעט חמץ. ואלו שבוררים על גבי משטח עם אור די להם בפעם אחת אפילו בערב פסח, כי האורז ניכר אחד-אחד היטב.

ומי שיש יכולת בידו יקפיד לקנות אורז ברור באריזת וואקום.